

Graanpenningen werden vroeger gebruikt om te controleren of de impost (accijns) op het gemaal was betaald. De inner van het gemaal verstrekte als bewijs van betaling aan de aanbrenner van het graan een loodje welke bij de molen aan de molenaar moest worden overhandigd. Bij controle moesten de loodjes op de molen overeenkomen met de zakken meel en / of graan op de molen.

Vanaf ongeveer 1605 werden de graanloodjes vervangen door papieren biljetten. In 1605 werd namelijk door de Staten Generaal van de Nederlanden een uitgebreide ordonnantie opgesteld voor de gehele Republiek met de volgende passage 'vanden pachter van de steden genomen worden een biljet, by hem gheteekent, daer inne verklaert staet de quantiteyt van de greynen die aldaer zijn ghemalen, ende voorts dat den impost van 't gemael daer af ten vollen ende oprechtelick sal zijn betaelt; welck biljet by den molenaar ten halven sal werden deur ghescheurt'. Hiermee werd het gebruik van biljetten algemeen voorgeschreven, maar uit historisch onderzoek blijkt dat dit niet altijd is opgevolgd.

Op bijna alle graanpenningen staan graanmaten. Deze verschillen per stad en / of streek zodat de letters op de penningen niet altijd voor dezelfde graanmaat staan. In West-Friesland stond de M voor mut, maar in Zeeland de

M stond voor een maat. Graanmaten werden soms volledig op de penningen vermeld, afgekort of doormiddel van en symbool weergegeven. Vooral de laatste categorie is lastig te vertalen naar een graanmaat.

Wij zijn voortdurend op zoek naar aanvullingen van deze pagina. Voor vragen, op- of opmerkingen, neem contact met ons op; Marco harst@live.nl of Alex info@loodjes.nl

*Met hartelijke groet,
Alex Kussendrager*

1

2

3

4

5

1. Loodje van Hoorn met de Gotische M
2. Loodje met het wapen van Delft (of Dordrecht) met de cirkel(s) voor de graanmaat en een R
3. Loodje van Deventer met de kenmerkende (punt) cirkel(s) voor de Hanzesteden
4. Loodje van Valkenisse met drie punten boven de letters M t
5. Loodje van Veere met de letter R (helaas lage resolutie). Komt ook voor met andere letters.